

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Olivera Milošević, Dragan Đorđević, Zlatko Čobović, Jelka Jovanović, Vlado Mareš, Vida Petrović Škero, Tamara Skrozza, Jelena Petković, Nadežda Budimović i Filip Švarn, na sednici održanoj 29. 6. 2023. godine, jednoglasno donose

ODLUKU

Tekstom „Ubica iz Mladenovca: Razumem dečaka ubicu, bio je omalovažavan kao i ja“, objavljenim na naslovnoj strani 11. maja 2023. godine, dnevni list „Kurir“

1. prekršio i tačke 1, 3 i 4 Odeljka IV (Odgovornost novinara) Kodeksa novinara Srbije, po kojima je novinar, pre svega, odgovoran svojim čitaocima, slušaocima i gledaocima. Tu odgovornost ne sme da podredi interesima drugih, a posebno interesima izdavača, vlade i drugih državnih organa. Novinar se mora suprotstaviti svima koji krše ljudska prava ili se zalažu za bilo koju vrstu diskriminacije, govor mržnje i podsticanje nasilja i obavezan je da poštuje pravilo pretpostavke nevinosti i ne sme nikoga proglasiti krivim do izricanja sudske presude, zatim tačke po kojima je novinaru zabranjeno da koristi neprimerene, uznemiravajuće, pornografske i sve druge sadržaje koji mogu imati štetan uticaj na decu.

2. prekršio je tačku 1 poglavlja V (Novinarska pažnja) o obavezi novinara da pristupa poslu sa dužnom profesionalnom pažnjom,

3. prekršio je i tačku 7 Odeljka VI (Odnos prema izvorima informisanja), po kojoj novinar nikada ne sme da zloupotrebi emocije drugih ljudi, njihovo neznanje ili nedovoljnu sposobnost rasuđivanja.

Nalaže se dnevnom listu „Kurir“ da ovu odluku objavi u roku od pet dana od dana dostavljanja odluke.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Komitet pravnika za ljudska prava YUCOM podneo je žalbu zbog teksta u kojem je objavljen iskaz okrivljenog za masovno ubistvo, iz nepoznatog izvora, a sadrži i izjave komšija i neimenovanih stanovnika sela u kojima se desio zločin. Izjava počinioca i razmatranje motiva zločina, kako se ističe u žalbi, može biti uznemirujuća za žrtve i njihove porodice, ali i javnost u celini, zbog čega smatraju da je prekršena tačka 3 poglavlja I, koja

Kraljice Natalije 28
11000 Beograd
tel: (011) 30 67 320
www.savetzastampu.rs

propisuje obavezu navođenja izvora. Reč je o poverljivim informacijama koje u ovom slučaju nisu u interesu javnosti, već predstavljaju zloupotrebu informacija do kojih je „Kurir“ došao, a koje mogu dodatno da uznemire sve koji su direktno pogođeni zločinom, ali i javnost u celini. Podnosilac žalbe je naveo i da su su zloupotrebene emocije i neznanje ljudi koji su davali iskaze o počinioocu, kao i da su prekršene tačke koje zabranjuju objavljivanje uznemirujućih sadržaja i stavljanje interesa redakcije ispred interesa javnosti.

U odgovoru na žalbu, advokat „Kurira“ naveo je da je list izveštavao potpuno u skladu sa Kodeksom, uz dužnu pažnju kad je reč o proveru informacija, zaštiti privatnosti i prava aktera i žrtava tragičnog događaja i zadovoljenja opšteg interesa da javnost bude pravilno informisana. Kodeks dozvoljava anonimne izvore i list je samo poštovao želju svojih sagovornika da ostanu anonimni. Postojao je, kako tvrdi, veliki javni interes da se izveštava o događaju koji je izazvao veliko uznemirenje javnosti, a „Kurir“ je preneo proverene i tačne informacije sa idejom da se pokuša da se razume kako je došlo do tragedije. Nisi imali pravo da prećute bitne informacije, jer je to suprotno Kodeksu, a pravo javnosti na odgovore je u ovom slučaju najveći interes, jer od toga zavisi kako ćemo kao zajednica reagovati u budućnosti. Smatra da nisu osnovani navodi žalioaca da je tekst mogao imati štetne posledice po žrtve i počinioce, jer u tekstu nema eksplicitnih detalja tragičnog događaja, privatnost aktera je zaštićena, kao i dostojanstvo žrtava.

Članovi Komisije za žalbe zaključili su da je uznemirujući sadržaj, navodni iskaz okrivljenog u kojem iznosi detalje zločina, objavljen na naslovnoj strani, čime su ugrožene ne samo porodice žrtava, već čitava javnost, a posebno deca, koja lako mogu doći u kontakt sa ovim sadržajem. Time je, po oceni članova Komisije, prekršena odredba Kodeksa koja novinaru zabranjuje da koristi neprimerene, uznemirujuće i druge sadržaje koji mogu imati štetan uticaj na decu.

Po mišljenju članova Komisije, „Kurir“ je, prenoseći iskaze meštana, zloupotrebio emocije i nedovoljnu sposobnost rasuđivanja ljudi koji su morali biti u stanju šoka nakon užasne tragedije u kojoj su stradale njihove komšije. Smernica u ovoj tački Kodeksa novinara Srbije jasno propisuje da izvori informacija sa kojima novinar razgovara nisu uvek svesni moći medija i posledica koje njihove izjave mogu da imaju po njih lično, kao i po ljude o kojima govore. Zato je s novinarskom profesijom nespojiva svesna zloupotreba, ali i nepažnja čija bi moguća posledica bila zloupotreba sagovornika.

Komisija smatra da je prekršena i odredba Kodeksa koje se odnosi na obavezu postupanja sa profesionalnom pažnjom, kao i pravo na pretpostavku nevinosti počinioaca, čiji je navodni iskaz prenet. Osim toga, interes redakcije da senzacionalističkim izveštavanjem poveća čitanost stavljen je ispred interesa javnosti, što Kodeks takođe zabranjuje.

Komisija za žalbe sa velikim žaljenjem konstatuje da je i dva meseca nakon tragedije, izveštavanje medija i dalje veoma neodgovorno i senzacionalističko, da uznemiruje javnost i podiže tenzije, bez pokušaja da se, u skladu sa javnim interesom, ukaže da moguće

uzroke tragičnog događaja, kako bi se sprečilo nešto slično u budućnosti i potražila rešenja za pomoć i porodicama žrtava i oporavak celog društva.

Beograd, 29.6.2023.

Predsedavajuća

Vida Petrović Škero